

РЕШЕНИЕ

№ 137

гр. Пловдив, 12.04.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ПЛОВДИВ, 1-ВИ ТЪРГОВСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на петнадесети март през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Надежда Ив. Желязкова
Каличкова

Членове: Славейка Ат. Костадинова
Красимира Д. Ванчева

при участието на секретаря Мила Д. Тошева
като разглежда докладваното от Славейка Ат. Костадинова Въззивно
търговско дело № 20225001000760 по описа за 2022 година

За да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е въззивно – по чл. 258 и следващите от ГПК.

С решение № 21060 от 19.10.2021 година, постановено по т. дело № 39/2020 година по описа на Окръжен съд – Смолян, е признато за установено по отношение на А. Д. В., ЕГН *****, с адрес гр.Ч., ул. М, № *****, че дължи на „УБ“ АД, ЕИК*****, следните суми: 52 447.56 евро главница по договор за банков ипотечен кредит на физическо лице № ***** год. и анекс № ***** год. към него, ведно със законната лихва върху главницата, считано от 30.05.2019 год. до окончателното изплащане на вземането; 3 496.97 евро договорна лихва за периода от 30.06.2018год. до 01.01.2019год.; 2134.46 евро лихва върху просрочена главница за периода от 30.06.2018 год. до 24.04.2019год. и 611.88 евро наказателни лихви при просрочие за периода от 30.06.2018год. до 24.04.2019 год., както и 524.48 евро законна лихва върху главницата, дължима за периода от 25.04.2019 год. до 30.05.2019 год., за които е издадена заповед за изпълнение на парично задължение въз основа на документ по чл.417 от ГПК № 44/3.06.2019 год. по

ч.гр.д.№ 94/2019год. на РС - Ч..

Със същото решение е отхвърлен предявеният иск по чл. 422 от ГПК от „УБ“ АД срещу А. Д. В. за следните суми: разликата от 2 134.46 евро до 2 822.13 евро лихва върху просрочена главница за периода от 24.04.2019год. до 30.05.2019год. и разликата от 611.88 евро до 815.85 евро наказателна лихва при просрочие за периода от 24.04.2019год. до 30.05.2019год., за които е издадена заповед за изпълнение по чл.417 от ГПК № 44/ 03.06.2019год. по ч.гр.д.№ 94/2019год. на РС - Ч., като неоснователен и недоказан.

Осъден е А. Д. В. да заплати на „УБ“ АД разноски за заповедното производство в размер на 5032, 72 лева и разноски за първоинстанционното исково производство в размер на 7316,85 лева, съразмерно с уважената част от исковите.

Така постановеното решение е обжалвано от ответника в първоинстанционното производство А. Д. В. чрез процесуалния му представител адвокат И. Т.. Във въззивната жалба е посочено, че решението се обжалва изцяло, формулираното искане също е за отмяна на цялото първоинстанционно решение и за постановяване на ново по същество, с което да се отхвърлят предявените от „УБ“ АД искове. Съобразявайки искането и липсата на правен интерес за ответника да обжалва решението в частта, с която са отхвърлени предявените срещу него искове, въззивният съд приема, че жалбата е срещу решението в частта, с която са уважени предявените положителни установителни искове по чл. 422 от ГПК, но не и в отхвърлителната част.

Оплакванията във въззивната жалба са за неправилност, незаконосъобразност и допуснати процесуални нарушения от първоинстанционния съд. Твърди се, че първоинстанционното производство се е развило едностранно, без съдът да съобрази възраженията и исканията на ответника. Липсвало произнасяне на съда по молбата –становище на ответника, както и по възраженията, направени в отговора на допълнителната исковата молба, нямало произнасяне за това дали съдът ги признава за своевременно направени или не. Неправилно била оставена без уважение молбата на ответника за отлагане на първото съдебно заседание при невъзможността му да се яви поради пандемията от Ковид и строгите ограничения при пътуванията, включително пътуването на ответника до

България.

Във въззивната жалба се твърди, че договорът за банков ипотечен кредит не е подписан на посочената в него дата и място, а именно 10.06.2010 година в град Ч., а бил подписан на 14.06.2010 година в град К. при съставянето на нотариалния акт за учредяване на договорната ипотека от ипотекарните длъжници Я. А. и П. В.а. Двата подписали освен нотариалния акт и договора за банков кредит, като никога не били ходили в град Ч. и в този смисъл имало противоречие със записаното в договора. По това възражение нямало произнасяне на съда.

Съдът допуснал нарушение, като не се произнесъл и по искането за допускане на двама свидетели, които да установят, че при подписването на договора за ипотечен кредит не са предоставени общите условия, за да се запознаят страните с тях. Твърди се, че съдът устно заявил на жалбоподателя, че по дела за банкови кредити не се разпитват свидетели, което според него било неправилно, тъй като в това производство били допустими всички доказателства по ГПК, включително свидетелски показания.

Направено е възражение за нищожност на връчването на 24.04.2019 година на нотариалната покана от банката до ответника, с която той бил уведомен за предсрочната изискуемост на кредита, тъй като то станало извън кантората и района на действие на Нотариуса, което водело до нищожност на всички действия по договора за кредит, свързани с тази покана.

Първоинстанционният съд нарушил основни начала в гражданския процес, а именно чл. 7, ал. 3; чл. 8, чл. 9 и чл. 10 от ГПК. Не бил спазен и чл. 159 от ГПК, задължаващ съда да се произнесе по доказателствените искания с определение.

Във въззивната жалба е посочено, че всички тези нарушения са съществени и обуславят неправилност и незаконосъобразност на решението.

Решението било незаконосъобразно и поради това, че съдът не приел доводите за нищожност на части от договора, както и на целия договор. Нищожни били клаузите от договора, препращащи към общите условия на банката, с които не била дадена възможност на кредитополучателя да се запознае. Неправилно не било уважено и възражението за нищожност на целия договор като сключен при заобикаляне на закона.

С въззивната жалба са направени доказателствени искания, които

съдът е оставил без уважение с мотивирано определение в проведеното открито съдебно заседание пред въззивната инстанция.

Срещу въззивната жалба е подаден писмен отговор от ищеца в първоинстанционното производство „УБ“ АД с изразено становище за нейната неоснователност и с искане за потвърждаване на първоинстанционното решение. Изложени са подробни съображения за неоснователност на оплакванията, направени с въззивната жалба.

Апелативният съд, като се запозна със събраните по делото доказателства и доводите на страните намира, че въззивната жалба е процесуално допустима. Тя е подадена от лице, имащи право на въззивно обжалване, а именно от ответника в първоинстанционното производство срещу решението в частта, с която са уважени предявените срещу него искове положителни установителни искове с правно основание чл. 422 от ГПК. При подаване на въззивната жалба е спазен предвидения в чл. 259 от ГПК двуседмичен срок. Съобщението за изготвеното решение е връчено на жалбоподателя на 03.11.2021 година, а въззивната жалба е изпратена по пощата на 16.11.2021 година и е заведена с вх. № 10211267/ 18.11.2021 година.

Въззивният съд намира, че първоинстанционното решение е валидно и допустимо в обжалваната част.

Досежно правилността на първоинстанционното решение съдът е ограничен от посоченото във въззивната жалба, съгласно разпоредбата на чл. 269 от ГПК, освен когато става дума за приложение на императивни материално правни норми или когато съдът е длъжен служебно да следи за интересите на някоя от страните в процеса.

По същество, преценявайки конкретните оплаквания във въззивната жалба, съдът намира, че същата е неоснователна по следните съображения:

Пред Смолянския окръжен съд по т. дело 39/2020 година е предявен установителен иск с правно основание чл. 422 от ГПК от „УБ“ АД срещу А. Д. В.. Искането е да се установи по отношение на ответника съществуването на вземания на банката, за които са издадени заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 417 от ГПК и изпълнителен лист от 03.06.2019 година по ч.гр. дело № 94/2019 година по описа на Районен съд –Ч., включващи главница от 52 447,56 евро, 3530,25 евро договорна

/възнаградителна/ лихва за периода от 30.06.2018 година до 01.01.2019 година; 2822,13 евро лихва върху просрочена главница за периода от 30.06.2018 година до 30.05.2019 година и 815,85 евро наказателна лихва за просрочие за периода от 30.05.2018 година до 30.05.2019 година, ведно със законната лихва върху главницата от датата на подаване на заявлението по чл. 417 от ГПК до окончателното изплащане на сумата.

Предмет на въззивното производство, след постановения от първоинстанционния съд отхвърлителен диспозитив и липса на правен интерес за обжалване на решението в частта, с която са отхвърлени частично предявените искове досежно дължимите лихви върху просрочена главница и наказателни лихви, са главницата от 52 447,56 евро, ведно със законната лихва от датата на заявлението по чл. 417 от ГПК -30.05.2019 година до окончателното изплащане на сумата; 3496,97 евро договорна /възнаградителна/ лихва за периода от 30.06.2018 година до 01.01.2019 година; 2134,46 евро лихва върху просрочена главница за периода от 30.06.2018 година до 24.04.2019 година и 611,88 евро наказателна лихва за просрочие за периода от 30.06.2018 година до 24.04.2019 година, както и 524,48 евро законни лихви върху главницата, дължими за периода от 25.04.2019 година до 30.05.2019 година.

Обстоятелствата, на които се основава искът на „УБ“ АД, са за сключен между страните договор за банков ипотечен кредит на физическо лице № ***** година за сумата от 66 000 евро със срок за погасяване на дълга до 30.05.2035 година, при уговорен годишен лихвен процент върху редовна главница от 11,40% , обезпечен с ипотеки върху недвижими имоти, описани в исковата молба. Посочено е, че на 09.12.2011 година между страните е сключен анекс към договора, след направена от кредитополучателя вноска от 8000 евро, с който е намален размера на дължимата месечна анюитетна вноска от 669,37 евро на 625,63 евро , считано от 30.12.2011 година и е заличена учредената като обезпечение по договора ипотека върху единия от трите недвижими имота. В исковата молба се твърди, че ответникът не е заплатил дължимите вноски по договора за периода от 30.06.2018 година до 30.12.2018 година, поради което считано от 01.01.2019 година банката обявила задълженията по договора за изцяло и предсрочно изискуеми на основание т. 17 от договора във връзка с раздел IX, чл. 29 и следващите от Общите условия към него и чл. 60, ал. 2 от Закона

за кредитните институции. За обявената предсрочна изискуемост ответникът бил уведомен с нотариална покана, връчена му на 24.04.2019 година. За дължимите суми по договора било подадено заявление по чл. 417 от ГПК и била издадена заповед за изпълнение от 03.06.2019 година по ч.гр. дело № 94/2019 година по описа на Районен съд – Ч.. Ответникът подал възражение по чл. 414 от ГПК срещу заповедта за изпълнение, с което ищецът обосновава правния си интерес от предявяване на установителния иск по чл. 422 от ГПК.

Ответникът А. В. не е подал писмен отговор на исковата молба по чл. 367 от ГПК в преклузивния срок за това, а именно двуседмичен от получаването на преписа от исковата молба. Подаден е допълнителен отговор на допълнителна искова молба в срока по чл. 373 от ГПК от негово име.

Въззивният съд, съобразявайки извършените от първоинстанционния съд процесуални действия в хода на размяната на книжата, по-конкретно разпореждането, с което въпреки липсата на отговор по чл. 369 от ГПК е дал възможност на ищеца за допълнителна искова молба, след което е връчил препис от същата на ответника и му е дал срок за отговор, намира, че следва да съобрази и да се произнесе по възраженията срещу основателността и размера на иска и доводите, изложени от ответника в отговор вх. № 20210167 от 03.02.2021 година. Първоинстанционният съд, макар да не е посочил изрично, че счита този отговор като отговор и на първоначалната искова молба, в мотивите на определение № 21033 от 04.02.2021 година, постановено по реда на чл. 374 от ГПК и в доклада си по делото е приел, че е сезиран с възраженията, съдържащи се в отговора на А. В.. Наред с това е приел, че дължи произнасяне по въпроса за наличието на неравноправни клаузи в договора и общите условия към него, с оглед потребителската защита на ответника по ЗЗП, без да е сезиран с такова искане, доколкото става дума за приложение на императивни правни норми и е уведомил страните, че ще се произнесе по тези въпроси. По този начин на практика първоинстанционният съд е осигурил процесуална възможност на ответника да изрази становище по предявения иск и да направи възражения срещу основателността му, които следва да бъдат обсъдени и в настоящото производство, с оглед оплакванията във въззивната жалба и за да бъде гарантирано правото на ответника на защита.

Възраженията, които ответникът е въвел в процеса срещу основателността на предявения иск, са следните:

Ответникът поддържа, че предявеният иск е недопустим, тъй като банката не го е уведомила за предсрочната изискуемост на кредита. Освен това ищецът твърдял, че не са платени дължимите месечни вноски за периода от 30.06.2018 година до 30.12.2018 година, но не бил посочил нито договорно, нито законово основание за обявяване на предсрочната изискуемост, липсвали такива факти и обстоятелства. Сочи се също, че през целия визиран от ищеца период ответникът е внасял различни по размер суми, надявайки се, че ще може да договори с банката по-нисък лихвен процент, което ще му позволи да обслужва кредита. Становището на ответника е, че искът е основателен само за главницата по задължението и то след като от нея бъдат приспаднати всички суми, платени от него под формата на лихви. За клаузите от договора, уреждащи дължимите лихви, ответникът прави възражение за нищожност поради това, че по основни въпроси за техния размер договорът препращал към общите условия, с които той нямал възможност да се запознае. Освен това клаузите за лихви били неравностойни, тъй като съдържали множество термини, разбираеми само за лица с икономически и финансови познания, каквито ответникът не притежавал. Те били неравностойни и поради това, че определеният размер бил прекомерно завишен в сравнение с нормалните пазарно изчислявани лихви по банковите кредити. Поради това се иска прогласяване на нищожността на всички клаузи от договора, вменяващи задължение за заплащане на лихви. Направено е и възражение за нищожност на целия договор за банков кредит на основание чл. 26, ал. 1 от ЗЗД, поради заобикаляне на закона. Това възражение е мотивирано с необходимостта договорът да отговаря на всички условия, посочени в чл. 430, ал. 1 от ТЗ, като едното от тях било посочването на целта на кредита. В процесния договор такава цел липсвала, а било посочено общо, абстрактно и неточно, че сумата се отпуска за „текущи нужди“, като по този начин се заобикаляло изискването на закона и се изключвала възможността на банката като кредитор да извършва последващ контрол за законосъобразно изразходване на кредитните средства. Ответникът сочи, че в случая не ставало дума за отпуснат договор за банков ипотечен кредит на физическо лице, поради липсата на посочена цел и непазарно високата лихва.

От събраните по делото доказателства, преценени поотделно и в тяхната съвкупност, е установена следната фактическа обстановка:

Между „УБ“ АД в качеството на кредитор и ответника А. Д. В. като кредитополучател, с участието на трима ипотекарни длъжници – Е. С. Т. – В.а, Я. А. А. и П. А.а В.а, е сключен договор за банков ипотечен кредит на физическо лице № 2772361.

В договора е посочено, че е сключен на 10.06.2010 годна в град Ч.. Съдът, включително въззивният, не е допуснал като неотнoсими към спора доказателства в подкрепа на твърденията на ответника А. В., че договорът е подписан не на 10.06.2010 година и не в град Ч., а в град К. на 14.06.2010 година, когато е подписан и нотариалния акт за учредяване на договорна ипотека върху недвижимия имот, описан в чл.8.1. от договора, собственост на ипотекарните длъжници Я. А. и П. В.а. Датата и мястото на подписване на договора за кредит не са сред съществените елементи на договора, без които той не би могъл да съществува. От значение за отношенията между страните е безспорният факт, че такъв договор е сключен между тях, както и датата, на която е усвоена от кредитополучателя отпуснатата по договора сума, но не и точното място и дата на сключване на договора. Неточното посочване на тези обстоятелства не се отразяват на действителността на договора за кредит и на поетите с него задължения. Самият ответник не твърди формалното разминаване между отразеното в договора относно датата и мястото на сключването му и действителните такива, дори да беше установено, да се отразява по някакъв начин на отношенията между страните по него. В този смисъл формалното възражение, свързано с мястото и датата на сключване на договора, е неотнoсимо към спора по настоящото дело.

Отпуснатият с процесния договор кредит е в размер на 66 000 евро / раздел I, т. 2/. В раздел I, т. 3 от договора е посочено, че целта му е рефинансиране и текущи нужди. Позовавайки се на така формулираната цел, ответникът е направил възражение за нищожност на целия договор за кредит на основание чл. 26, ал. 1, предложение второ от ЗЗД, поради това, че заобикаля закона. В разпоредбата на чл. 430, ал. 1 от ТЗ се съдържа легално определение на договора за банков кредит, според което с този договор банката се задължава да отпусне на заемателя парична сума за определена цел и при уговорени условия и срок, а заемателят се задължава да ползва

сумата съобразно уговореното и да я върне след изтичане на срока. В процесния договор има посочена цел, отразено е, че сумата се отпуска за рефинансиране и за текущи нужди. Законът не е поставил изискване за конкретизация на текущите нужди, за които се отпуска кредита. Не е уреден и законов механизъм, по който банката да контролира целевото изразходване на отпуснатите средства по договора за кредит. Неоснователно е възражението, че с посочената в договора цел, която според жалбоподателя е формална, се заобикаля закона, поради което договорът е нищожен.

Изводи за нищожност на целия договор не могат да се правят и въз основа на твърденията на ответника, че с него е договорен лихвен процент, надвишаващ значително лихвените проценти по договорите за банкови кредити, което наред с липсата на посочена цел, водело до заобикаляне на закона и до сключване на договор, който не е такъв за банков кредит. Следва да се посочи, че процентът на договорната / възнаградителна/ лихва от 11,40%, вписан в договора / т. 4.1/ , е индивидуално договорен между страните, неговият размер е израз на постигнатото между съгласие относно този съществен елемент от договора за банков кредит. Поради това не могат да се правят каквито и да е изводи от съпоставката му с лихвените проценти по други договори. Заобикаляне на закона има, когато законът установява забрана за постигане на даден правен резултат с определена сделка, поради което страните, които искат да постигнат този резултат по друг начин, сключват друга сделка, която изрично не е забранена, но която води до забранения резултат. В случая въз основа на твърденията на ответника, свързани с липса на цел в договора за банков кредит и с високия размер на възнаградителната лихва, които бяха обсъдени от съда по-горе, не може да се направи извод за заобикаляне на закона. Ответникът не е посочил и не е установил кой е забраненият правен резултат, до който е довело сключването на договора за банков кредит. За да е налице заобикаляне на закона като основание за нищожност на сделка, трябва да има субективен елемент, страните трябва да съзнават това, да искат да постигнат нещо, което законът им забранява и да използват начин, който формално не е забранен. По делото такива доказателства липсват.

Неоснователни са и възраженията на ответника, че като страна по процесния договор не е обвързан от Общите условия, тъй като не същите не са му били предоставени и не е запознат с тях, респ. че всички клаузи от

договора, препращащи към Общите условия, в частност тези, уреждащи дължимите лихви, са нищожни.

На последната страница на представените по делото Общи условия, при които „УБ“ АД предоставя ипотечни кредити на физически лица, е вписано изрично, че А. В. в качеството си на кредитополучател, е запознат със съдържанието и е получил екземпляр от Общите условия. Ответникът е изписал саморъчно имената си и качеството си на кредитополучател, от чието има изхожда изявлението, подписал се е и е поставил дата. По делото не е направено оспорване на истинността на това писмено изявление. С оглед на това и съобразявайки разпоредбата на чл. 164, ал. 2 във връзка с чл. 164, ал.1, т. 6 от ГПК, според която свидетелски показания за опровергаване съдържанието на изходящ от страната частен документ са допустими само при изрично съгласие на другата страна, каквото в случая безспорно не е налице, съдът е отказал да допусне по делото поисканите от ответника гласни доказателства за установяване на твърденията му, че не е бил запознат с Общите условия и същите не са му предоставени. По тези съображения съдът приема, че Общите условия към договора са приложими в отношенията между страните и ще бъдат обсъждани при произнасяне по спорните въпроси.

Ответникът оспорва дължимостта на лихви по договора за кредит.

Досежно дължимите лихви до договора между страните съдът намира следното:

Погасяването на задълженията по процесния договор е с ежесмесечни анюитетни вноски с фиксиран размер в погасителния план, включващи главница и лихви, с дата на погасяване 30-то число на съответния месец, с период от 30.06.2010 година до 30.05.2035 година. Размерът на договорната лихва, чието погасяване се извършва чрез описаните анюитетни вноски, е уреден в т. 4 от договора.

В т.4.1.а е предвидено, че годишният лихвен процент върху редовна главница за кредита, изплащан чрез анюитетни вноски, е формиран от базов лихвен процент, включващ тримесечния индекс EURIBOR, като към момента на сключване на договора неговият размер е бил 0,635%, както и премия. С договора е предвидена и надбавка към базовия лихвен процент от 10,764 %. Годишният лихвен процент за редовен дълг, включващ тези два компонента, е 11,40% към момента на сключване на договора.

В чл. 4.2 е уреден годишния лихвен процент върху просрочена главница, който включва базовия лихвен процент, формиран по посочения по-горе начин, както и надбавка от 12,764 % / или общо 13,4% към момента на сключване на договора/. В чл. 4.3. е предвидена и допълнителна лихва от 5% върху текущия дълг / редовна плюс просрочена главница/ при просрочие на главница и/или лихва и главница, която се начислява едновременно и независимо от лихвите по т.4.1.а и т. 4.2 от договора.

С договора в т.11.1. изрично е уговорено, че кредитополучателят заплаща лихви в съответствие с раздел III от Общите условия в размерите по т. 4 от договора. Общите условия са неразделна част от договора и с цитираната клауза изрично е уредено приложението им и към начина на определяне на дължимите лихви по договора за кредит, като възраженията на ответника срещу тяхното прилагане бяха обсъдени по-горе.

В т.11.2. от договора е посочено, че кредитополучателят дава съгласието си кредиторът да променя едностранно размера на годишния лихвен процент по т.4.1.а, съответно размера на анюитетната вноска, при условията на т.9.4. от ОУ.

Т. 9.4. от Общите условия е свързана с изменение на стойностите на базовия лихвен индекс. В нея е предвидено, че при кредити, погасявани с анюитетни вноски, какъвто е процесният, при всяко нарастване на базовия лихвен индекс с повече от 0,25 % спрямо действащия към момента на промяната размер, банката променя годишния лихвен процент в същия размер, като промяната влиза в сила автоматично с публикуване на новата стойност на съответния лихвен индекс и без за това да е необходимо сключване на допълнително споразумение от страните. Със същата клауза е предвидено, че банката може да промени размера на анюитетната вноска по нейна преценка и в интерес на кредитополучателя, включително и към момент, различен от промяната на лихвения процент. Предвидено е за промяната кредиторът да уведомява кредитополучателя и третите задължени лица чрез последващо промяната извлечение по кредита, предоставено по реда на т.24.1., не по-късно от 45-дневен срок от промяната.

Освен обсъдените по-горе клаузи от договора / т.11.2. и от Общите условия – т.9.4./, е предвидена и друга възможност за едностранна промяна в размера на лихвите по договора, изразяваща се в промяна на премията като

един от компонентите на базовия лихвен процент, наред с тримесечния EURIBOR. Тази възможност е уредена в т.9.2. от Общите условия, изречение второ. В него е предвидено, че банката може едностранно да променя размера на премията по реда, установен в Общите условия. Този ред се съдържа в т.9.6.1. от Общите условия, като е предвидено, че при промяна на нормативната база и/или условията на финансовите пазари и/или възникване на други обективни обстоятелства, водещи до съществено повишаване разходите на Банката по привлечения ресурс и/или допълнителни разходи по предоставените кредити, Банката има право да привежда базовия лихвен процент в съответствие с пазарните условия, като към приложимия за периода на олихвяване договорен лихвен индекс начислява допълнителна, респ. променя съществуващата премия в размер до 2 процентни пункта, за което Банката уведомява кредитполучателите по реда, установен в Общите условия.

Безспорно е в случая, че страните по процесния договор са потребител и доставчик на финансови услуги по смисъла на § 13 т. 1 и 2 от ДР на Закона за защита на потребителите. Безспорно е също, че доколкото всички конкретни условия за едностранна промяна на базовия лихвен процент по договора се съдържат в Общите условия, не става дума за индивидуално уговорени клаузи.

В случая, съобразявайки посочените по-горе клаузи от договора и Общите условия към него, съдът намира, че те са неравноправни, респ. нищожни по смисъла на чл. 146 ал. 1 от Закона за защита на потребителите.

С договора в т. 11.2 и с Общите условия в т.9.4. е дадена възможност за едностранна промяна на лихвения процент от страна на кредитора, свързана с промяна на базовия лихвен индекс – тримесечния EURIBOR. Промяната в размера на тримесечния EURIBOR е обективно обстоятелство, независещо от волята на банката. Това обаче не е достатъчно, за да се приеме, че клаузата не е неравноправна, респ. че попада в предвиденото в чл. 144 ал. 3 т. 1 от Закона за защита на потребителите изключение. Така е, тъй като с клаузата не е уредено и съответното намаляване на лихвения процент при намаляване на базовия лихвен индекс, като е поставено ограничение в т.9.4. от Общите условия при промяната минималният размер на годишния лихвен процент той да не бъде по-нисък от размера, определен към датата на

договора за кредит, или към последващ анекс. Посочено е също, че банката може да промени размера на анюитетната вноска по нейна преценка и в интерес на кредитополучателя. Т.е. става дума само за възможност на банката, да прецени дали да намали анюитетната вноска, в кой момент и в какъв размер да го извърши. Липсва посочване, че намаляването е със същия процент, с който се намалява и базовия лихвен индекс, както и че настъпва от момента на обявяване на намаляването на базовия лихвен индекс. Разпоредбата на т.9.4. от Общите условия, към която препраща т.11.2. от договора безспорно има неравноправен характер, доколкото не поставя в еднакво положение кредитополучателя при увеличаване и при намаляване на базовия лихвен индекс. Тази разпоредба е единствено в полза на кредитора, даваща му възможност безусловно да увеличи размера на лихвения процент при увеличение размера на базовия лихвен индекс, а в същото време да не го намалява или да го намалява когато и до какъвто размер реши при намаляване на размера на базовия лихвен индекс. Тя безспорно е във вреда на кредитополучателя, не отговаря на изискването за добросъвестност и води до значително неравновесие между правата и задълженията на страните по договора, т.е. тя е неравноправна по смисъла на чл. 143 ал. 1 ЗЗП и нищожна съгласно чл. 146 ал. 1 от ЗЗП.

Неравноправни по същите съображения са и клаузите от Общите условия – чл. 9.2., изречение второ и чл. 9.6.1, свързани с възможността банката едностранно да променя единия от компонентите на договорната лихва – базовия лихвен процент, чрез добавяне и промяна на размера на премия, без наличието на обективни и ясно формулирани критерии за това.

Наличието на неравноправни клаузи в договора и Общите условия обаче в случая не се отразява на отношенията между страните, респ. на изхода на спора по настоящото дело. Причината за това е, че видно от съдържащите се по делото в приетата в първоинстанционното производство съдебно-икономическа експертиза данни, определянето на размера на дължимите суми по договора е извършвано от банката съобразно първоначално посочения в договора годишен лихвен процент. През целия период на действие на договора от неговото сключване до обявяване на предсрочната му изискуемост, според заключението на вещото лице, банката не е променяла едностранно договорения лихвен процент на възнаградителната лихва.

Единствената промяна в първоначално договорените условия е тази по сключения между страните Анекс № ***** година и приложения към него погасителен план, в който размерът на първоначално дължимата ежемесечно анюитетна вноска от 669,37 евро е намален на 625,63 евро, поради извършено еднократно плащане на сумата от 8000 евро от кредитополучателя за погасяване на задълженията по договора. Промени в първоначално договорените лихвени проценти не са извършвани нито по споразумение между двете страни по договора, нито едностранно от банката, видно от заключението на вещото лице.

При липса на такива промени отношенията между страните по договора се уреждат съобразно първоначално уговорените с договора размери на договорната лихва, както и на лихвите за забава, фиксирани в него. В тази връзка следва да се посочи, че съдът не споделя възражението на ответника, че не следва да дължи никаква лихва по договора. Нищожните клаузи от договора и Общите условия към него не са намерили приложение в отношенията между страните, доколкото въз основа на тях банката не е извършвала едностранни промени на лихвените проценти.

Не са нищожни клаузите на т. 4.1. а., както и на т. 4.2. и 4.3. от договора, обсъдени по-горе и ответникът дължи лихви по договора въз основа на тези клаузи. Става дума за индивидуално договорени клаузи с точни размери на лихвите към момента на сключване на договора, волята на страните за размерите на възнаградителната лихва като съществен елемент от договора за кредит и на лихвите за забава е ясно изразена, поради което липсва основание да се приеме нищожност на тези клаузи. Те не са неравноправни по смисъла на ЗЗП като индивидуално уговорени между страните, не поставят кредитополучателя в по-неизгодно положение от това на банката, доколкото договорът е сключен между равнопоставени субекти след съответните преговори и постигане на съгласие по клаузите му. Неоснователни са твърденията на ответника, че клаузите за възнаградителната лихва са неясни и разбираеми само за хора с икономическо образование. В случая става дума за размер на договорна лихва, определен с конкретно посочен годишен лихвен процент – 11,40% на възнаградителната лихва. Неоснователно е и възражението за нищожност на клаузата за договорна лихва като надхвърляща по размер тези по други договори, сключвани от банката. Лихвата е в такъв размер, за какъвто

страните са постигнали съгласие и са изразили воля в договора.

Последният спорен въпрос между страните е свързан с наличието или липсата на предпоставки за обявяване на предсрочната изискуемост на задълженията по договора за кредит.

Неоснователно се поддържа от ответника липсата на изложени от ищеца обстоятелства за настъпването на предсрочната изискуемост. В исковата молба е посочено, че ответникът не е погасил дължимите вноски по договора за кредит за периода от 30.06.2018 година до 30.12.2018 година, което е основание за обявяване на предсрочната изискуемост съгласно т. 17 от договора и раздел IX, чл. 29 и следващите от Общите условия.

От приетата по делото и неоспорена от страните съдебно-икономическа експертиза се установява обективният факт на неплащане на дължимите погасителни вноски по договора за кредит през периода от 30.06.2018 година до 30.12.2018 година. Към 01.01.2019 година общият размер на непогасените главници с настъпил падеж е 427,99 евро, а на договорната лихва за периода от 30.06.2018 година до 01.01.2019 година - 3496,97 евро. От справка към заключението на вещото лице е видно, че общият размер на плащанията, които ответникът е извършил през периода от 30.06.2018 година до 30.12.2018 година е 2394,62 евро. За този период съгласно договора и погасителния план са дължими седем анюитетни погасителни вноски от по 625,63 евро, или общо 4379,40 евро, както и 105,21 евро такси. При тези данни следва да се приеме, че са настъпили обективните условия за обявяване на предсрочната изискуемост на кредита, посочени в т. 17 от договора. Според тази клауза при неизпълнение на всяко едно от задълженията на кредитополучателя по договора и/или по Общите условия и/или при неплащане на което и да е парично задължение по кредита, ползваният кредит ведно с лихвите за просрочие по преценка на банката стават предсрочно изискуеми. В т. 29.3. от Общите условия също е предвидено като основание за обявяване на предсрочната изискуемост на кредита непогасяване в срок на изискуеми задължения на кредитополучателя за заплащане на главница и лихви към банката.

За настъпването на предсрочната изискуемост освен обективните обстоятелства, свързани с неизпълнение на задължението за заплащане на дължимите главница и лихви по договора за кредит, обсъдени по-горе, е

необходимо изявлението на банката да е достигнало до кредитополучателя. От съвкупната преценка на събраните по делото доказателства е видно, че на 24.04.2019 година на ответника А. Д. В. е връчена лично, срещу подпис от Нотариус Христина Даскалова с рег. № 686, с район Районен съд – Ч., нотариална покана. Нотариалната покана е от „УБ“ АД. В нея е посочено, че кредитополучателят е допуснал просрочия по процесния договор за кредит и анекс № 1 към него, поради което кредитът е обявен от банката за предсрочно изискуем. Нотариалната покана съдържа данни за точните размери на задълженията по договора за кредит- главница, лихви и други разходи, както и покана за доброволно плащане на задължението в пълен размер в седемдневен срок.

Неоснователни са възраженията на ответника за нищожност на нотариалната покана, респ. и за нищожност на всички предприети от банката действия във връзка с обявената предсрочна изискуемост по договора за кредит. Това възражение се основава на твърденията на ответника, че нотариалната покана не му е връчена в град Ч., където е районът на действие на Нотариуса, тъй като в деня на връчването той се е намирал в град К., призован като свидетел по дело пред РС. Следва да се посочи, че в случая не става дума за нотариално действие, извършено от нотариуса извън неговия район в нарушение на разпоредбата на чл. 573, ал. 1 от ГПК, което да е нищожно на основание чл. 576 от ГПК, поради това, че нотариусът не е имал право да го извърши. Съгласно чл. 570, ал. 2 от ГПК другите нотариални действия / извън изброените в ал. 1, касаещи нотариални актове за право на собственост и вещни права върху недвижими имоти/, както и завещанията, могат да се извършват от всеки нотариус без оглед на връзката между района на неговото действие и нотариалното удостоверяване.

Връчването на нотариални покани от нотариусите е уредено в чл. 592 от ГПК. За връчването на нотариалните покани са приложими разпоредбите на чл. 37-58 от ГПК с оглед възложената специална компетентност на нотариуса, което следва от разпоредбата на чл. 50 от Закона за нотариусите и нотариалната дейност. Приложението на част Първа, глава Шеста от ГПК – „Съобщения и призовки“ и в дейността на нотариусите по връчване на нотариални покани и други книжа, посочени в чл. 592 от ГПК, се приема непротиворечиво в съдебната практика. Според чл. 49 от ГПК връчването може да бъде осъществено освен на изброените места –

жилището, вилата, местоработата, местослуженето и всяко друго място, което се обитава от адресата и на всяко друго място, на което адресатът може да бъде намерен. При тази нормативна уредба от една страна, а от друга при установеното обстоятелство, че ответникът е намерен и му е връчена нотариалната покана на 24.04.2019 година лично, срещу подпис, не може да се приеме за основателно възражението му за необявена предсрочна изискуемост поради това, че връчването е осъществено другаде, а не в град Ч., където е районът на действие на нотариуса.

Размерите на дължимите суми по договора за кредит, включително дължимите договорни и наказателни лихви до датата на предсрочната изискуемост – 24.04.2019 година и законната лихва за забава са установени с приетата по делото и неоспорена съдебно-икономическа експертиза. Във въззивната жалба не са изложени никакви доводи досежно дължимите размери и периоди на начисляване на лихвите, поради което въззивният съд приема, че ответникът дължи на ищеца сумите, посочени в диспозитива на първоинстанционното решение, с което е уважен предявеният иск с правно основание чл. 422 от ГПК. Решението следва да бъде потвърдено в обжалваната част.

С оглед изхода на спора пред въззивната инстанция, право на разноски има ответникът по въззивната жалба „УБ“ АД. Такива обаче не са претендирани и не е установено да са направени, поради което не следва да бъдат присъждани.

По изложените съображения Пловдивският апелативен съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 21060 от 19.10.2021 година, постановено по т. дело № 39/2020 година по описа на Окръжен съд – Смолян,
В ОБЖАЛВАНИТЕ ЧАСТИ, С КОИТО:

- е признато за установено по отношение на А. Д. В., ЕГН *****, с адрес гр.Ч., ул. М, № *****, че дължи на „УБ“ АД, ЕИК*****, следните суми: 52 447.56 евро главница по договор за банков ипотечен кредит на физическо лице № ***** год. и анекс № ***** год. към него, ведно със законната лихва върху главницата, считано от 30.05.2019 год. до окончателното изплащане на вземането; 3 496.97 евро договорна

лихва за периода от 30.06.2018год. до 01.01.2019год.; 2134.46 евро лихва върху просрочена главница за периода от 30.06.2018 год. до 24.04.2019год. и 611.88 евро наказателни лихви при просрочие за периода от 30.06.2018год. до 24.04.2019 год., както и 524.48 евро законна лихва върху главницата, дължима за периода от 25.04.2019 год. до 30.05.2019 год., за които е издадена заповед за изпълнение на парично задължение въз основа на документ по чл.417 от ГПК № 44/3.06.2019 год. по ч.гр.д.№ 94/2019год. на РС – Ч.;

- е осъден А. Д. В. да заплати на „УБ“ АД разноси за заповедното производство в размер на 5032, 72 лева и разноси за първоинстанционното исково производство в размер на 7316,85 лева, съразмерно с уважената част от исквете.

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба пред ВКС в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____